



ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
บ้านบาตูปูเต๊ะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง
อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ประเทศไทย

The Satisfaction of Parent Affect to the Child Development Center
Operation in Baan Batuputae of the Kao Libong Sub-district
Administration Organization, Kantang District, Trang,
Thailand

ARTICLE INFO

Article history:

Received 28 April 2019

Revised 25 May 2019

Accepted 4 June 2019

Available Online 22 May 2020

สุภาพร สารสิทธิ์^{1,*}, โมตรี จันทรา²

และ สำเร็จ จันชุม³

Supaporn Sarasit^{1,*}, Maitree Jantra²

and Samreung Janchum³

ABSTRACT

The purposes of this research were to study, compare, and satisfaction developmentally guidelines of parents affect to the Child Development Center in Baan Batuputae, Kao Libong sub-district administration organization, Kantang District, Trang in Thailand. The participants were 60 parents of children who study at the Child Development Center in the academic year 2015. The research instrument was a 5-rating-scale questionnaire. The data were analyzed to find percentage, average, standard deviation, F-test, one way ANOVA, and content analysis.

The results revealed that 1) The satisfaction of parents were at a high level, 2) Based on different educational background and salary, parents' satisfaction toward the operations of the Child Development Center in Baan Batuputae were not different, 3) parents whose careers are relevant to the students satisfied with the operations of the Child Development Center in Baan Batuputae, and 4) For the guidelines of the operational development in the Child Development Center at whole were one-direction.

KEYWORDS: SATISFACTION / PARENT / OPERATIONS OF CHILD DEVELOPMENT CENTER

¹ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ประเทศไทย
M.Ed. (Educational Administration), Faculty of Education, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand.

² รองศาสตราจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ประเทศไทย

Association Professor, Faculty of Education, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand.

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช ประเทศไทย

Assistant Professor, Nakhon Si Thammarat Provincial Administration Organization, Nakhon Si Thammarat, Thailand.

* Corresponding author; *E-mail address:* Supaporn44827@gmail.com doi: xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา เปรียบเทียบ และหาแนวทางการพัฒนาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาตูปูเต๊ะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาตูปูเต๊ะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ปีการศึกษา 2558 จำนวน 60 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (F-test แบบ one way ANOVA) และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา และรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน โดยรวมและรายด้านอื่น ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านบุคลากรและด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน มีความพึงพอใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผู้ปกครองที่มีอาชีพและลักษณะความสัมพันธ์กับนักเรียน มีความพึงพอใจ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และ 4) แนวทางการพัฒนาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงาน โดยรวมและรายด้านเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ / ผู้ปกครอง / การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

บทนำ

การพัฒนาประเทศชาติในอนาคต เด็กถือเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาให้เด็กมีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา การพัฒนาเด็กให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานเหมาะสมกับวัยนั้นต้องเริ่มตั้งแต่เด็กเล็ก ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างทรัพยากรที่ทรงคุณค่าด้วยการดูแลและรับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งปัจจุบันเป็นภารกิจที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องจัดการศึกษาและพัฒนาเด็กเล็กในชุมชนท้องถิ่นให้มีความพร้อมและมีศักยภาพตามเป้าหมายในการพัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมดูแลให้เด็กมีพัฒนาการพร้อมทั้ง 4 ด้านควบคู่คุณธรรม และจริยธรรม เด็บโตเป็นคนดี มีคุณภาพ และทำคุณประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2551 กำหนดให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพตามแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยมุ่งเน้นให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็กและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการเลี้ยงดู การสร้างประสบการณ์ การส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตามมาตรา 289 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 18 (1) แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระจายโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กทุกคนในพื้นที่อย่างทั่วถึง ถูกต้องเหมาะสมกับวัยสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และเป็น การแบ่งเบาภาระการดูแลเด็กให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง สามารถประกอบอาชีพได้อย่างผาสุก (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2548) โดยกำหนดหลักการดังนี้ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่น และกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ

และมีความสุข ประสบความสำเร็จระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553) มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนับเป็นองค์กรหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษา อันเนื่องมาจากนโยบายการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดไว้ในกฎหมายสำคัญหลายฉบับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพ.ศ. 2540 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาและเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่นรวมทั้งให้กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประสานส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือระดับก่อนประถมศึกษาหรือปฐมวัย ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ทั้งนี้ ในระดับปฐมวัยนั้นจะมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความพร้อมแก่เด็กเล็กให้มีการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ-อารมณ์ สังคม สติปัญญา อย่างเหมาะสมตามวัยเต็มตามศักยภาพและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้พ่อแม่ ผู้ปกครองมีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูเด็กได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม สามารถเตรียมความพร้อมเด็กเล็กเพื่อให้เด็กมีความพร้อมทางวุฒิภาวะและสามารถเข้าสู่ระบบการศึกษาได้เต็มศักยภาพ พัฒนาบุคลากรและส่งเสริมบุคคลครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ๆ ให้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาเด็กเล็กในรูปแบบที่หลากหลายอย่างมีคุณภาพและได้ตามมาตรฐาน (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2550) การจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย เป็นช่วงวัยที่มีความสำคัญมาก เพราะการให้การพัฒนาในช่วงวัยนี้ จะเป็นการกำหนดบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัยของเด็กในอนาคตได้ จึงนับเป็นการวางรากฐานความรู้ที่สำคัญของเด็กปฐมวัยสำหรับเตรียมความพร้อมในการศึกษาที่สูงขึ้นในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่สนองตอบความต้องการตามวัย ให้เป็นเด็กที่มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขเต็มศักยภาพของแต่ละคน และมีความเหมาะสมกับวัย (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2550) ในปีการศึกษา 2550 เด็กปฐมวัยได้รับการเตรียมความพร้อมร้อยละ 87.2 ของประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปี ลดลงจากปี 2545 (ร้อยละ 90.6) ประมาณร้อยละ 3.4 โดยในช่วงปี 2545-2550 มีอัตราเฉลี่ยลดลงร้อยละ 0.99 ในภาพรวม พบว่า นักเรียนปฐมวัยมีพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม อยู่ในระดับสูง แต่มีพัฒนาการด้านสติปัญญาดีกว่าด้านอื่น จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รอบแรก ปี 2544-2548 พบว่า สถานศึกษาที่ผ่านการประเมินในระดับ “ดี” เพียงร้อยละ 34.1 ของจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด (8,276 แห่ง) ส่วนการประเมินในรอบ 2 ปี 2548-2551 พบว่า ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาปฐมวัย จำนวน 20,184 แห่ง มีร้อยละ 80.4 ที่ได้มาตรฐานขั้นต่ำ และร้อยละ 19.6 (3,955 แห่ง) ที่ไม่ได้มาตรฐาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) จะเห็นได้ว่าระดับคุณภาพและมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังอยู่ในระดับที่น่าเป็นห่วง และต้องให้ความสำคัญ เป็นเรื่องที่ใครหลายคนไม่อาจมองข้ามซึ่งการพัฒนาเด็กปฐมวัยนั้นจำเป็นต้องอาศัยทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัว ทั้งภาครัฐ สื่อมวลชนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และโรงเรียนซึ่งต้องร่วมมือร่วมใจกันเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย ให้เด็กได้รับการปูพื้นฐานทางสังคมได้อย่างถูกต้อง (ศิโรจน์ ผลพันธิน, 2553)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีการปรับปรุงเนื้อหาหลักเกณฑ์ให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการ รวมทั้งอำนาจหน้าที่ตามบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความเหมาะสมและเป็นปัจจุบันเพื่อรองรับนวัตกรรมต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปอย่างมีระบบมีมาตรฐานและมีคุณภาพตามหลักวิชาการ สอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2551 และเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะรับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552–2561) ซึ่งมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย 6 มาตรฐาน ได้แก่ 1) มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) มาตรฐานด้านบุคลากร 3) มาตรฐานด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) มาตรฐานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนและ 6) มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553) เพื่อความพึงพอใจของผู้รับบริการหรือผู้ปกครองเป็นตัวผลักดันคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นผู้ปกครองมุ่งหวังการได้รับการบริการที่ดี เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของตนเองจากการไปรับบริการความพึงพอใจที่ได้จากการไปรับบริการนี้เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ประกอบการจะต้องตระหนักถึงและจัดให้มีการบริการที่ดีมีคุณภาพมากขึ้น เพราะความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นตัวกำหนดคุณลักษณะของการบริหารรูปแบบการบริการที่ดีจะต้องตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการความพึงพอใจเป็นตัวสำคัญในการประเมินคุณภาพของการบริการเนื่องจากเป็นเกณฑ์ที่ชัดเจนโดยมีการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการในหลาย ๆ ด้าน เช่น อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องใช้ ความเต็มใจในการให้บริการ ความรู้ความสามารถในการให้บริการและบุคลิกลักษณะของผู้ให้บริการ (อเนก สุวรรณบัณฑิต และภาสกร อุดลพัฒน์กิจ, 2548) ทั้งนี้ความคาดหวังของผู้ปกครองในการนำบุตรหลานเข้ามาศึกษาจะมีความคาดหวังในหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านการเรียนการสอน การดูแลพฤติกรรมของนักเรียน การอบรมสั่งสอนให้ลูกเป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข ผู้ปกครองแต่ละคนมีความแตกต่างกันส่วนใหญ่ต้องมีการฝึกในการทำงาน ซึ่งจะฝากความหวังไว้กับทางโรงเรียนในการดูแลลูก การสร้างความตระหนักและให้ผู้ปกครองได้เข้าใจถึงความสำคัญของการดูแลบุตรหลานเป็นเป้าหมายสำคัญที่จะทำให้ผู้ปกครองเข้ามาร่วมมือกับทางโรงเรียน การดูแลช่วยเหลือนักเรียน การจัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การให้ผู้ปกครองได้เป็นส่วนหนึ่งในการร่วมแสดงความคิดเห็น พัฒนาแก้ไข โดยร่วมกันกับฝ่ายบริหารคณะอาจารย์ และผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษา ทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการหรือแก้ไขปัญหาให้สำเร็จลุล่วงได้ ก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ปกครองกับผู้ปกครองและระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551)

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาตูปูเต๊ะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรังโดยศึกษาจากมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปีงบประมาณ 2559 ซึ่งประกอบไปด้วย มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มาตรฐานด้านบุคลากร มาตรฐานด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย มาตรฐานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และมาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐานและคุณภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาตูปูเต๊ะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาตูปูเต๊ะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง จำแนกตาม ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และลักษณะความสัมพันธ์กับนักเรียน
3. เพื่อหาแนวทางพัฒนาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาตูปูเต๊ะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

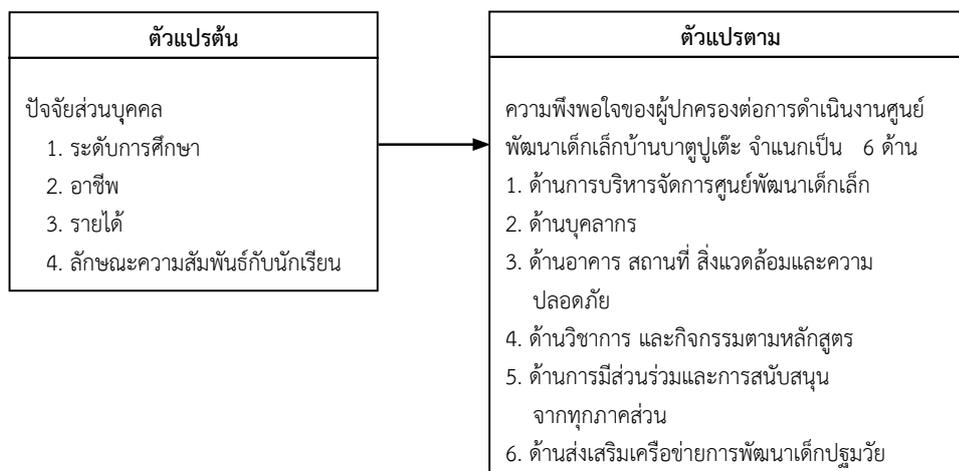
วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนในระดับอนุบาลปีที่ 1-3 ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาตูปูเต๊ะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ปีการศึกษา 2558 รวมทั้งสิ้น 80 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ครูผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง กำหนดขนาดโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) และได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร จำนวน 3 คน ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 4 คน คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 3 คน ผู้ปกครอง จำนวน 60 คน รวม จำนวนทั้งสิ้น 70 คน สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

กรอบแนวคิด

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปีงบประมาณ 2559 แล้วนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย



เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย ระดับการศึกษา อาชีพรายได้ และลักษณะความสัมพันธ์กับเด็กนักเรียน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาตูปูเต๊ะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ได้แก่

- 5 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน มาก
- 3 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน น้อย
- 1 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อหาแนวทางการพัฒนาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาตูปูเต๊ะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการวิจัยต่อหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาตูปูเต๊ะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง
2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเสนอต่อหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาตูปูเต๊ะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรังพร้อมกับแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ส่งแบบสอบถามจำนวน 60 ฉบับ ได้คืน 60 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

ผลการวิจัย

1. ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาตูปูเต๊ะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย รองลงมา คือ ด้านบุคลากร และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาตูปูเต๊ะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 8 ข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ท่านพึงพอใจการให้ความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานด้านการศึกษา รองลงมา คือ ท่านพึงพอใจในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น เพื่อให้เด็กได้มี

โอกาสฝึกฝนตนเองให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและท่านพึงพอใจในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสฝึกฝนตนเองให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

1.2 ด้านบุคลากร พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านบาตูปูเต๊ะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ท่านที่พึงพอใจผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในศูนย์ฯ และท่านที่พึงพอใจครูผู้ดูแลเด็กที่มีการพัฒนาตนเอง ในการเฝ้าหาความรู้อยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ท่านที่พึงพอใจศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่บริหารจัดการ โดยมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กและคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และท่านที่พึงพอใจต่อการประเมินประสิทธิภาพและผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในศูนย์ฯ

1.3 ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาตูปูเต๊ะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 8 ข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ท่านที่พึงพอใจในการกำหนดพื้นที่ภายนอก ห้องเรียนให้เป็นสัดส่วน รองลงมา คือ ท่านที่พึงพอใจครูผู้ดูแลเด็กมีสุขภาพจิตดี สุขภาพแข็งแรง และท่านที่พึงพอใจในการดูแลรักษาปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณภายนอกห้องเรียนให้สวยงามร่มรื่นและเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

1.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาตูปูเต๊ะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 10 ข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ท่านที่พึงพอใจที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ท่านที่พึงพอใจในการจัดกิจกรรมให้เด็ก ได้ศึกษานอกสถานที่ และท่านที่พึงพอใจในการประเมินพัฒนาการของเด็กอย่างต่อเนื่อง ตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

1.5 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาตูปูเต๊ะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ท่านที่พึงพอใจในการเชิญผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ท่านที่พึงพอใจในการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ผู้ปกครองทราบ และท่านที่พึงพอใจในการเชิญชวนให้ผู้ปกครองเข้ามีส่วนร่วมบริหารและช่วยเหลือการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาตูปูเต๊ะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อและอยู่ในระดับมาก 7 ข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ท่านที่พึงพอใจการประเมินผลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ท่านที่พึงพอใจครูผู้ดูแลเด็กเล็กที่มีบทบาทในการสร้างส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และท่านที่พึงพอใจการวางแผนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น จัดอบรม สัมมนาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้ดูแลเด็ก

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาตูปูเต๊ะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง พบว่า

2.1 ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาและรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาตูปูเต๊ะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง โดยรวมและรายด้านอื่น ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านบุคลากรและด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาตูปูเต๊ะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผู้ปกครองที่มีอาชีพและลักษณะความสัมพันธ์กับนักเรียน มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาตูปูเต๊ะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาความพึงพอใจต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาตูปูเต๊ะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

3.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรงตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.2 ด้านบุคลากร พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลต้องกำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานหรือแนวทางในการคัดเลือกบุคลากรที่ตรงตามมาตรฐาน และยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

3.3 ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่า ผู้บริหารควรคำนึงถึงความปลอดภัย โดยการติดตั้งเครื่องตัดไฟและอุปกรณ์ดับเพลิงไว้ในบริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและมีการตรวจสอบสภาพการใช้งานเป็นประจำ

3.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่า บุคลากรจะต้องแสวงหาความรู้เพื่อนำมาพัฒนาตนเองในการปฏิบัติงานด้านเอกสารทั้งการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนและการพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์ ซึ่งบุคลากรสามารถสืบค้นข้อมูลได้จากระบบเทคโนโลยี

3.5 ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนพบว่า การจะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นั้นควรสร้างสัมพันธ์และความเข้าใจโดยการจัดอบรมประชาสัมพันธ์ให้กับบุคคลรอบครัวองค์กรมหชนเอกชนและสถาบันสังคมต่าง ๆ เพื่อให้เข้าใจถึงการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และให้ชุมชนมีบทบาทส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือหาแนวทางการ พัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกัน

3.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับชุมชนเพื่อกำหนดแผนความร่วมมือปฏิบัติงานในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

สรุปและอภิปรายผล

1. ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาตูปูเต๊ะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาตูปูเต๊ะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง มีความพร้อมและมีศักยภาพในด้านการบริหารงบประมาณเพียงพอในการบริหารจัดการและได้มีการพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดที่ส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงาน ด้านการศึกษา

ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้พัฒนาความรู้ความสามารถของครูผู้ดูแลเด็ก การปรับปรุงระบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้รองรับ การเปลี่ยนแปลงของโลกและการปฏิรูประบบการศึกษาเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพที่ดีและมีมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับ อีกทั้งได้ส่งเสริมให้ผู้ปกครองและคนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมโดยเป็นคณะกรรมการบริหาร จัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการกำหนดทิศทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมภายในศูนย์ การปรับปรุงอาคารสถานที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) ซึ่งรัฐบาลมุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยคณะรัฐมนตรีในคราว ประชุมเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2552 มีมติเห็นชอบข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาดังกล่าวตามที่กระทรวง ศึกษาธิการเสนอแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการจัดการศึกษาตามความเหมาะสมตาม ความต้องการภายในท้องถิ่นและการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของประชาชน ซึ่งการจัดการศึกษา ท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย กำหนดให้เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมพัฒนาการ และเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัยให้เป็นไปอย่างถูกต้อง ตามหลักวิชาการเต็มศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายใต้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยที่ว่า การเริ่มต้นเป็นจุดสำคัญ ของงานทุกชนิด ในงานแห่งชีวิตจุดเริ่มต้นคือการเริ่มชีวิตในเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปใน หมู่นักจิตวิทยาและนักการศึกษาว่า เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 5 ปี เป็นช่วงที่สำคัญช่วงหนึ่งของชีวิตที่สมอง มีการเจริญเติบโตมากกว่าทุก ๆ ช่วงของอายุและเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการปูพื้นฐานทักษะต่าง ๆ ให้แก่เด็กเพื่อให้มีความพร้อมในการพัฒนาในระดับต่อไป ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือดัชนีวัดคุณภาพของประชาชน ดังนั้นแนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเป็นสถานที่เตรียมความพร้อมทางด้านสมอง สุขภาพและ วินัยของเด็กไทยเพื่อเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพของประเทศไทยในอนาคตขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้านทั้งเรื่องของการ สนับสนุนของคนในชุมชน การกำหนดวิสัยทัศน์ของผู้บริหารท้องถิ่นและการเอาใจใส่ การทุ่มเทของผู้ดูแลเด็ก (นุชฤดี รุ่ยใหม่, 2556) จากเหตุผลเหล่านี้ทำให้ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านบาตูปูเต๊ะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจารย์ ใจเจริญ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อ การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความ พึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความ ปลอดภัย ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชชัย ลิมาพล (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครอง ต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลพนานิคม อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลพนานิคม อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านแล้วเรียงอันดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย และด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณา เพ็งศรี (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครอง ต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบ้านต้อม ตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลบ้านต้อม ตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามะ ลิปิไซ (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจิก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจิก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สน ศิระวงษ์ (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองตะเกรา อำเภอนาทะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองตะเกรา อำเภอนาทะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดัชณี โคตรชมพู (2551) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองในการใช้บริการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลาง อำเภอบางบาล จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการใช้บริการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้านและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศัญฉวีวรรณ วิทยาภรณ์ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

2. ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาและรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านบาตูปูเต๊ะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง โดยรวมและรายด้านอื่นไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านบุคลากรและด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาตูปูเต๊ะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าผู้ปกครองศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาตูปูเต๊ะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ที่มีการศึกษาน้อยนั้นมีเข้าใจต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน้อย เน้นการประกอบอาชีพมากกว่าส่วนประชาชนที่มีการศึกษาสูงนั้นมีความรู้ถึงหลักการบริหารจัดการศึกษา ที่จะส่งผลให้เกิดการพัฒนา การแก้ไขปัญหามาของประชาชน ดังนั้นจึงมีความคาดหวังต่อความพึงพอใจการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสูง จึงทำให้ระดับการศึกษาและรายได้ของผู้ปกครองมีความแตกต่าง ต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา รายได้ที่แตกต่างกันนั้นย่อมมีประสบการณ์และมีวิถีทัศน์ที่แตกต่างกันดังนั้นจึงทำให้ความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาแตกต่างกันไปด้วย รวมทั้งแง่ความคิด มุมมอง การรับรู้ วิจัยงานการให้ความสำคัญต่อสิ่งต่าง ๆ จะให้ความสำคัญที่แตกต่างกันออก เพราะผู้ปกครองคาดหวังว่าบุตรหลานของตนจะได้รับแต่สิ่งที่ดีที่สุด ทั้งการเรียนการสอน การเอาใจใส่จากครู ส่งผลให้ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรธนา เฟิงศรี (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบ้านต้อม ตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบ้านต้อม ตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา จำแนกตามวุฒิการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

3. ผู้ปกครองที่มีอาชีพและลักษณะความสัมพันธ์กับนักเรียน มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาตูปูเต๊ะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทำให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงปัญหาและร่วมกันพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้ผู้ปกครองมีความพึงพอใจอยู่ในระดับที่



ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551) ที่กล่าวไว้ว่า การสร้างความตระหนัก และให้ผู้ปกครองได้เข้าใจถึงความสำคัญของการดูแลบุตรหลานเป็นเป้าหมายสำคัญ จะทำให้ผู้ปกครองเข้ามา ร่วมมือกับทางโรงเรียน การดูแลช่วยเหลือนักเรียน การจัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การให้ผู้ปกครองได้ เป็นส่วนหนึ่งในการร่วมแสดงความคิดเห็น พัฒนา แก้ไข โดยร่วมกันกับฝ่ายบริหาร คณะอาจารย์ และผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษา ทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการหรือแก้ไขปัญหาให้สำเร็จลุล่วงได้ก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ปกครองกับผู้ปกครองและระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนและสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551) ที่กล่าวไว้ว่า ผลลัพธ์จากการส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของ พ่อแม่ ผู้ปกครอง เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้ส่งผลทางบวกต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายกล่าวคือ ผู้เรียนได้รับการดูแล ช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดและได้พัฒนาศักยภาพในด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้นพ่อแม่ ผู้ปกครองมีความเข้าใจ วางใจใน ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของโรงเรียนและอุ่นใจว่ามีเครือข่ายทางสังคมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์การอบรมดูแลเลี้ยงดูบุตรหลานและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ครูมีความสบายใจและเต็มใจ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและนิเทศติดตาม เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ จากเหตุผลเหล่านี้ทำให้ผู้ปกครองที่มีอาชีพและลักษณะความสัมพันธ์กับนักเรียน มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาตูปูเต๊ะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิดารัตน์ เจริญรูป (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความ พึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ผลการ วิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอเมือง จังหวัด ลพบุรี โดยจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา และอาชีพ ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย สิมภาพล (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบล พนาณิคม อำเภอพนมพัฒนา จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครอง ต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลพนาณิคม อำเภอพนมพัฒนา จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ การศึกษา อาชีพ และรายได้ของผู้ปกครอง โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ดัชนี โคตรชมพู (2551) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองในการใช้บริการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลาง อำเภอประเทาย จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า เมื่อจำแนก ตามสถานภาพของบุคคล พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจในการใช้บริการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิภูสิริวรรณ วิยาภรณ์ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษา ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดชลบุรี พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี จำแนกตามอาชีพ มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. แนวทางการพัฒนาความพึงพอใจต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาตูปูเต๊ะ สังกัดองค์การบริหาร ส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ดังนี้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีการสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาการต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาทางการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตรงตามแผนพัฒนาการจัด การศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การดำเนินงานควรยึดหลักธรรมาภิบาล เน้นความโปร่งใส ตรงไปตรงมาสามารถตรวจสอบได้ สอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ ดวงรัตน์ สุวรรณไพบูลย์ (2547) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานของโรงเรียน อนุบาลเอกชนในจังหวัดน่าน พบว่า ด้านกระบวนการ ทั้งผู้บริหาร ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครองนักเรียนให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก สอดคล้อง กับผลงานวิจัยของ วลีพร ส่งแสง (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม พบว่า คณะกรรมการบริหาร



ศูนย์ควรตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองให้มากยิ่งขึ้นผู้นำชุมชน ผู้ปกครองและหน่วยงานภายนอกควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์อย่างต่อเนื่องศูนย์ควรปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการจัดอบรมหรือศึกษาดูงานให้แก่บุคลากร ผู้ดำรงตำแหน่งภารโรงหรือยาม เพื่อรักษาความปลอดภัย ปลูกฝังเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม อาคารต้องแข็งแรง มั่นคง อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานตลอดเวลา วิเคราะห์หลักสูตรปฐมวัย เพื่อจัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดประสบการณ์ต้องเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญและมีความหลากหลาย สร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน เปิดโอกาสให้กับทุกองค์กรได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน พัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยติดตามประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาตูปูเต๊ะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง
2. ควรศึกษาวิจัยด้านมาตรฐานด้านความปลอดภัยของเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล
3. ควรศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการสนับสนุนส่งเสริมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพด้านการเรียนการสอน
4. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานกิจกรรมตามหลักสูตรปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2553). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2548). *คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนยุทธศาสตร์) การพัฒนาแผนพัฒนาสามปีและแผนดำเนินงาน*. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- _____. (2550). *รวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. ฉะเชิงเทรา: ประสานมิตร.
- จรรยา มะลิปิไข. (2555). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจิก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ดัชนี โคตรชมพู. (2551). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการใช้บริการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลาง อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา (รายงานผลการวิจัย)*. นครราชสีมา: องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลาง อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา.

- ดวงรัตน์ สุวรรณไพบูลย์. (2547). *สภาพการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดน่าน ตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อคุณภาพภายนอกของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ*.
อุตรดิตถ์: สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ธวัชชัย ลิมาพล. (2558). *การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยสยาม,
กรุงเทพมหานคร.
- นุชฤดี รุ่งใหม่. (2556). *การพัฒนาทักษะการพูดและการรู้คำศัพท์ของเด็กปฐมวัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นโดยใช้กิจกรรมร้องเพลงและสื่อทวิภาษา (รายงานผลการวิจัย)*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- วรรณณา เฟ็งศรี. (2556, 26 กันยายน). “ศูนย์เด็กเล็กบ้านร่องห้า” ความสุขที่ออกมาอย่างมีคุณค่า. สืบค้นจาก <https://www.thaihealth.or.th/Content/19072-‘ศูนย์เด็กเล็กบ้านร่องห้า’ ความสุขที่ออกมาอย่างมีคุณค่า.html>
- วสิพร ส่งแสง. (2556). *ผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม,
นครปฐม.
- วิดารัตน์ เจริญรูป. (2558). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- ศัญฉวีวรรณ วิทยากรณ์. (2550). *ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาล เมืองใหม่ชลบุรีสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ศิริโรจน์ ผลพันธ์. (2553). *ครบเครื่องเรื่องอาหาร 2 : การแปรรูปอาหารเพื่ออาชีพ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สน ศิระวงษ์. (2554). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองตะเกรา อำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *แนวทางการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2551). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาคูณภาพการศึกษาเบี่ยงวาระแห่งชาติ 2551-2555*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2552). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง 2552-2561*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- อเนก สุวรรณบัณฑิต และภาสกร อุดลพัฒน์กิจ. (2548). *จิตวิทยาการบริการ (Service Psychology Comprehension Strategies and Trend)*. กรุงเทพมหานคร: เพรส แอนด์ดีไซน์.
- Krejcie, R. V., and Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.